

Jedra Boke

MJESEČNA PUBLIKACIJA POMORSKOG MUZEJA CRNE GORE
KOTOR

Februar 2013.

PRIČA O REVITALIZACIJI STARE MAKETE U NEŠEM MUZEJU
DOBILA INTERESANTAN NASTAVAK

Slika paroborda Kralj Aleksandar I

Slika paroborda *Kralj Aleksandar I* slikara Johana Seitsa koja je u posjedu porodice Parentić sa Krka. Fotografiju objavljujemo u formatu prilagođenom našoj publikaciji. Mala fotografija: potpis slikara, godina kada je djelo nastalo (1939.) te ime mjesta (Dubrovnik) gdje je najveći putnički brod tadašnje države naslikan

Priča o našem projektu sprovođenja konzervatorskih mjera na modelu parobroda *Kralj Aleksandar I*, malom u finansijskom smislu ali vrlo vrijednom za Pomorski muzej, počela je neočekivano a zanimljivo da se grana. Naime, odmah pošto smo u januarskom broju našeg biltena *Jedra Boke* objavili da će republičko Ministarstvo kulture Crne Gore ove godine finansijski podržati revitalizaciju makete ovog parobroda, od direktorice Centra za kulturu grada Krka **Maje Parentić** saznali smo da ona u dnevnoj sobi porodičnog doma ima sliku ovog broda čije autorstvo je potpisao austrijski slikar **Johan (Johann) Seits**.

Gospođa Parentić, draga prijateljica našeg Muzeja sa čijim Centrom za kulturu na Krku Pomorski muzej njeguje srdačne odnose i ima plodnu saradnju, ispričala nam je interesantnu istoriju kako je Seitsov pastel, naslikan 1939. godine, dospio u ruke njenog oca **Anta Parentića** pa tako i na zid dnevne sobe njihovog doma.

Seitsovu sliku je našao moj otac potpuno slučajno sredinom 50-ih u glavnoj zgradi **Jadrolinije**, kada je u tom brodarskom preduzeću počeo raditi kao kapetan duge plovidbe. Slika je bila ostavljena u prostoriji koja je služila kao neka vrsta depoa, u koju se odlagalo sve što je bilo višak, ispričala nam je gospođa Parentić.

Seitsovo djelo je knjigovodstveno bilo otpisano i tu bi vjerovatno ostalo da skuplja prašinu da se gospodin Parentić nije zainteresovao za njega i poželio da ga često ima pred očima. Tada mladi kapetan duge plovidbe raspitao se gdje je trebalo, da li sliku može uzeti a kada je dobio potvrđan odgovor *Kralja Aleksandara I* je ponio doma.

Moj otac je znao za slikara Seitsa, te da je tridesetih godina prošloga vijeka slikao brodove po Jadranskoj obali. Zato ga je začudilo, a istovremeno i nasmijalo što je na dimnjaku broda (preko originala) bila nacrtana petokraka, a originalno ime broda, *Kralj Aleksandar I*, promijenjeno u **Proleterka**, kazala nam je gospođa Parentić.

(nastavak na strani 4)

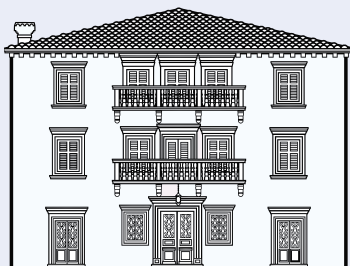
Jedra Boke je mjesečna publikacija
Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru
Februar 2013. godine

Direktor Pomorskog muzeja
mr Mileva Pejaković Vujošević

Prijatelji i saradnici

Prof. dr Anton Sbutega
Prof. dr Gracijela Čulić
Prof. dr Milja Radulović
mr Stevan Kordić
Don Anton Belan
Prof. dr Milenko Pasinović
Antun Tomić
Milan Sbutega
Zoran Radimiri
Željko Brguljan
Petar Palavršić
Radojka Janičijević
Jelena Karadžić
Slavko Dabinović
Milica Vujović
Smiljka Strunjaš

Jedra Boke sadržajno i tehnički oblikuje
Drago Brdar

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru
Trg Bokeljske Mornarice 391 Kotor, 82000
Telefon: +382 (0) 32 304 720
Fax: +382 (0) 32 325 883
Website: www.museummaritimum.com
e-mail: pom.muzej.dir@t-com.me

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru nastao je postepenim razvitkom prvobitne zbirke Bratovštine "Bokeljska mornarica", utemeljene oko 1880. godine, koja je od 1900. godine otvorena za javnost, a 1938. godine preuređena i otvorena na prvom spratu sadašnje muzejske zgrade, barokne palate plemićke porodice Grgurina iz početka XVIII vijeka, koja je od 1949-1952. godine kompletno restaurirana i adaptirana za potrebe Muzeja.

Misija Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru je da čuva sjećanje naše zajednice na bogatu pomorsku istoriju Boke Kotorske, njeno izuzetno kulturno nasleđe kroz prikupljanje, čuvanje i predstavljanje naše bogate pomorske tradicije i kulturne baštine. Pomorstvo je u Kotoru počelo da se razvija za vrijeme srednjeg vijeka. Pomorski muzej sa dužnim poštovanjem čuva uspomene na te davne dane, na uspjehe slavni kotorskih moreplovaca, umjetnika, brodograditelja, zanatlija, državnika i diplomata, posrednika između istoka i zapada.

Pomorski muzej je institucija kulture
Republike Crne Gore.

U MUZEJU

Februarska sjednica Savjeta Muzeja: (s desna na lijevo) akademik Radoslav Rotković, Slavko Dabinović, Božana Biskupović, mr Mileva Pejaković Vujošević, Tanja Vujović i Ljiljana Zeković

Fotografije: M. Jovanović

Savjet Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru 22. februara je održao sjednicu kojom je predsjedavao akademik **Radoslav Rotković**. Na sastanku Savjeta jednoglasno je prihvaćen izvještaj o radu Muzeja za 2012. godinu i Program rada za 2013. godinu. Ovogodišnji plan rada je posvećen jubileju 200-te godišnjice **Njegoševog** rođenja. Savjet je ocjenio da Pomorski muzej radi veoma profesionalno i da najveći dio projekata finansira zahvaljujući menadžerskom pristupu kulturi, te shodno tome pohvalio rad zaposlenih u Muzeju prisutnih na toj sjednici - direktorice Muzeja **mr Mileve Pejaković Vujošević**, savjetnice **Božane Biskupović** i bibliotekara **Slavka Dabinovića**.

Jednoglasno je prihvaćen i muzejski finansijski izvještaj, uz konstataciju da je svaki euro prikazan tačno i realno, što, kako je rečeno, nije slučaj sa nekim kulturnim institucijama u državi. Predsjednik Savjeta, gospodin Rotković, naglasio je da bi se određene kulturne institucije mogle ugledati na ovako dobar i konstruktivan rad Pomorskog muzeja.

Savjet je donio i nekoliko odluka od kojih je jedna od najznačajnijih imenovanje osoblja koje će obavljati video nadzor u Muzeju tokom cijelog dana. U prijepodnevnoj smjeni to će biti **Renata Pejaković**, a u popodnevnom satima - **Mirjana Marković**. Ostalim odlukama koje je usvojio Savjet produženo je važenje više odluka kojima je krajem 2012. godine prestalo važenje.

Planovi Pomorskog muzeja

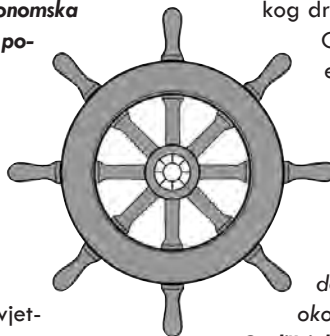
Kotorski Pomorski muzej do kraja ove godine će objaviti pet knjiga – **Pisma iz Italije prof dr Antuna Sbutega, Jedrenjaci Herceg Novog Petra Palavršića, Socijalno-ekonomska struktura društva – prva polovina XIV vijeka Jovice Martinovića, Vodič za djecu kroz muzej i Godišnjak Pomorskog muzeja Crne Gore.**

Planiramo otvaranje izložbe **Slavni kapetani Boke Kotorske u Beogradu**, izlaganje zavjetnih pločica Dobrote, Kotora i Prčanja na hrvatskom ostrvu Krku i veliku izložbu djela slikara **Vaska Lipovca** u Pomorskom muzeju, dok će u Piranu, u Sloveniji, biti organizovan likovni program **More i kapetani nas**

spajaju. Sa posebnom pažnjom u Noći muzeja pripremićemo izložbu **Njegoš u Boki Kotorskoj** povodom 200 godina od rođenja našeg velikog državnika i pjesnika.

O tome je u specijalnoj emisiji Radio Kotora, 16. februara, više govorila direktorica Muzeja **mr Mileva Pejaković Vujošević**. Ovo će za nas biti godina pisane riječi. Izdavačku djelatnost ćemo okončati šezdesetim brojem

Godišnjaka koji će imati preko 750 stranica. U njemu će biti objavljeni radovi stručnjaka iz Zadra, Beograda, Zagreba, Kotora – rekla je Radio Kotoru direktorica Pejaković Vujošević.

POSJETE

ŠEF DELEGACIJE EVROPSKE UNIJE U CRNOJ GORI
POSJETIO POMORSKI MUZEJ

Mitja Drobnič u Palati Grgurina

DNEVNIK

POKLON: Naš sugrađanin, gospodin **Ante Verona** 4. februara je Pomorskom muzeju poklonio kopiju dokumenta privilegija koju je u Kotoru, 1797. g. izdao mletački providur **Lorenzo Soranco** za porodicu Verona. Pavo Verona je rodom sa Prčanja, iz poznate kapetanske porodice iz tog mjesta. Bio je inženjer brodogradnje i zaljubljenik je u svoj rodni kraj. Zahvaljujemo se poštovanom gospodinu Veroni na ovom vrijednom daru.

Ante Verona sa direktoricom Muzeja, mr Milevom Pejakaović Vujošević

MONTEVIDEO Na prostoru ispred terase našeg muzeja 5. februara snimane su pojedine scene filma i TV serije **Montevideo, Bog te video**. Pomorski muzej je ustupio taj prostor producentskoj kući **Intermedia Network** sa očekivanjem da će gledanost pomenutog filma i serije doprinjeti turističkoj i javnoj valorizaciji naše institucije.

SINDIKAT: Osnovna organizacija sindikata (OOS) Pomorskog muzeja održala je 6. februara sjednicu na kojoj je za predsjednika OOS jednoglasno izabrana **Sandra Sekulić**, biljetar. Njenom prethodniku, gospodinu **Slavku Dabinoviću**, bibliotekaru Muzeja, istekao je mandat.

SNIMANJE TV EMISIJE: Ekipa Radio televizije Crne Gore je 8. februara u Pomorskom muzeju snimala emisiju **Crna Gora na starim mapama**. U ekipi su bili autorka emisije **Dragana Kršenković Brković**, snimatelj **Igor Sekulić** i članovi tehničke ekipe. Emisija govori o značaju kartografskog proučavanja, koje je veoma važno jer su mape identitet vremena i prostora jedne zemlje i njenog trajanja. Crna Gora je danas jedina zemlja u regionu koja nema svoj Kartografski institut, iako je njeno prvo predstavljanje na starim mapama bilo još 1500. g.

Palati Grgurina, u kojoj je smješten Kotorški Pomorski muzej, 28. februara boravio šef Delegacije Evropske unije (EU) u Crnoj Gori, ambasador **Mitja Drobnič**. Gospodin Drobnič je sa svojim pratiocima došao u naš muzej zajedno sa predstavnicima Opštine Kotor.

Visoki gost, inače državljanin Republike Slovenije, i pratioci stigli su u Muzej oko 11:20 sati gdje ih je u holu palate Grgurina dočekala i pozdravila direktorica Pomorskog muzeja **mr Mileva Pejakaović Vujošević**. U njenom društvu gostima je na prvom spratu ove lijepe palate prikazan film o Muzeju nakon čega je ambasadora Drobniča i njegovu pratnju kroz Muzej provela naša stalna saradnica **Dolores Bonić Fabian Gashler**.

Poslije obilaska Muzeja gostima smo na terasi Palate Grgurina na prvom spratu priredili mali koktel. Sa njima smo ugodno razgovarali o aktivnostima i planovima Muzeja, kulturnoj politici u Kotoru i Crnoj Gori, te o saradnji Muzeja sa srodnim organizacijama u Sloveniji. Gospodin Drobnič je bio impresioniran istorijom i baštinom Boke, a u razgovoru sa gospođom Pejakaović Vujošević pohvalio je i brigu i istrajnost kojima se čuva bogato nasljeđe naših predaka. Uz srdačne pozdrave i želje za uspješan dalji rad gosti su napustili Muzej nešto prije podneva.

Ambasador Drobnič je naš muzej posjetio prije početka Panel diskusije koja je održana povodom početka realizacije projekta pod nazivom **Evropska unija znači DA**, u sali Skupštine Opštine Kotor u Palati **Bizanti**, koji se realizuje u saradnji sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori.

Direktorica Muzeja Pejakaović Vujošević u holu Muzeja dočekuje ambasadora Drobniča i njegovu pratnju

Foto: S. Dabinović

REKTORI, UČENICI, DJECA: Pomorski muzej 4. februara posjetila je delegacija rektora i profesora Hrvatskog sveučilišta. Vodič im je bio **Tomislav Bonić**. U februaru smo zabilježili i nekoliko grupnih posjeta učenika. 4. februara u Muzeju su bili učenici prvog razreda Srednje pomorske škole iz Kotora (brodomašinski smjer). Kroz Muzej ih je vodila kustos **Radojka Abramović**. 5. februara posjetili su nas učenici prvog razreda Srednje špeditorske škole iz Kotora, a Muzej im je pokazao Tomislav Bonić. Učenici prvog razreda Nautike posjetili su Muzej 6. februara. Njima je vodič bio **Ilija Mlinarević**. 7. februara posjetio nas je još jedan prvi razred Pomorske škole brodomašinski smjer. Vodič im je bila kustos **Jelena Karadžić**. Bibliotekar **Slavko Dabinović** je 8. februara kroz Muzej proveo još jedan prvi razred Nautike. Istog dana bila su nam i djeca iz vrtića **Osmijeh** iz Škaljara. Zadovoljstvo da im bude vodič imao je Tomislav Bonić.

Rektori i profesori Hrvatskog sveučilišta

Učenici Srednje pomorske škole (brodomašinski smjer)

Učenici Srednje špeditorske škole

Učenici Srednje pomorske škole (brodomašinski smjer)

Učenici Nautike

Djeca iz vrtića Osmijeh

Slika parobroda Kralj Aleksandar I

(nastavak sa strane 1)

Kako je dalje ispričala naša prijateljica sa Krka, njen otac je o tome razgovarao sa kolegama, Dubrovčanima, koji su mu dostavili nekoliko fotografije broda urađenih neposredno prije početka Drugog svjetskog rata. Provjerio je o čemu se radi i u *Jadroliniji* gdje su mu rekli da je slika došla u to preduzeće negdje 1946/47. godine, već prepravljena.

Gospodin Parentić je potom dao da se slici vrati prvobitni izgled, odnosno da se na dimnjaku, pramcu i zastavi isprave prepravke i vrate motivi s originala. Tako je put Seitsove slike parobroda *Kralj Aleksandar I* kroz turbulentno vrijeme Drugog svjetskog rata i poslijeratni period - u kome je doživjela prepoznatljive ideološke intervencije i srećan povratak originalnom izgledu, završen u domu porodice Parentić na Krku.

Ipak, ostaje nam tajna šta se događalo sa slikom prije nego što je stigla u *Jadroliniju*. A čini nam se interesantnim otkriti šta se sa njom dešavalo u Drugom svjetskom ratu, ko je prepravljao original i kako je slika došla u *Jadroliniju*. Podsjećamo da je naša maketa broda *Kralj Aleksandar I* u kotorski muzej stigla kao dar preduzeća *Jugoagent*.

Istovjetnu maketu ovog najvećeg putničkog parobroda između dva svjetska rata u nekadašnjoj zajedničkoj državi, posjeduje i Pomorski muzej u Dubrovniku. Njihova zbirka sadrži i vrlo sličnu sliku broda *Kralj Aleksandar I* istog autora, koja je nastala prije slike u posjedu porodice Parentić, tačnije 1931. g. Brod je naslikan takođe ispred Dubrovnika, u nešto izmjenjenoj perspektivi i sa drugačijom pozadinom.

PONUDA

Uz priču o dolasku Seitsove slike parobroda *Kralj Aleksandar I* iz 1939. g. u posjed njenog oca, direktorica Parentić prijateljski nam je ponudila da u nekoj zgodnoj prilici ili kada to naš muzej poželi, sliku posudi na izlaganje. Dirnuti smo ovom divnom ponudom gospođe Parentić i najtoplije se zahvaljujemo uvjereni u uspješan nastavak potvrđene saradnje naše dvije institucije. Zgodan momenat za izlaganje ove slike u našem muzeju bio bi možda upravo kada renoviranu maketu vratimo u stalnu izložbenu postavku.

Fotografija gore: Seitsova slika parobroda *Kralj Aleksandar I* iz 1931. g. koja se nalazi u dubrovačkom Pomorskom muzeju. Fotografija dolje: model parobroda *Kralj Aleksandar I* (Lithgows Ltd., Port Glasgow, 1932.), eksponat istog muzeja. Drvo i mesing, dimenzije - 172x37 cm.

Johan Seits (1887-1967)

Johan Seits rođen je u Beču, 3. aprila 1887. g. Bio je treća generacija akademski obrazovanih likovnih umjetnika u sopstvenoj porodici. U slikarsku školu Umjetničke akademije u Beču stupio je 1904. g. a zatim u majstorsku školu **Kasimira Pochwalskog**, koju je završio 1912. g. Za vrijeme ljetnjih praznika putovao po Dalmaciji i slikao u okolini Dubrovnika. Privučen ljepotom krajolika, sagradio je kuću u Lozici i tu se tu trajno nastanio.

Nakon završenih studija krenuo je na putovanje u Japan, zatim na Havaje, u San Francisko, Njujork, Čikago. U Beč se vraća preko Alžira, Napulja i Trsta. U Prvom svjetskom ratu mobiliziran je kao ratni slikar. Sudjelovao je i u pomorskoj bici kod Otranta 14. maja 1917. g. te za slike bitke dobija odlikovanje od cara **Franje Josipa**.

Nakon 1918. g. živi u svojoj kući u Lozici i radi kao slikar za englesku i američku flotu koja povremeno navraća u Boku Kotorsku i Grušku luku. 1942. g. odveden je u italijanski logor *Isernia*, gdje je bio zatočen do jeseni 1943. g.

Tada odlazi u Zagreb i ostaje do 1945. g. kada napušta Hrvatsku i odlazi u Austriju. U Radštadu pokraj Salzburga živio je do kraja života. Umro je 3. maja 1967. g.

Iako Austrijanac, najpoznatiji je kao slikar marinist. Slikao je za američku i englesku ratnu flotu, oslikavao je brodove za bogatu klijentelu, a najplodnije

razdoblje proveo je baš u Dubrovniku. Njegovi prikazi brodovlja i pomorskih pejzaža bili su dobro prihvaćeni kod publike ali nisu nailazili na dobar prijam kod likovne kritike jer je Seitsovo slikarstvo bilo je udaljeno od svjetskih likovnih stremljenja toga doba.

Vrijednost njegova slikarstva stoga je više dokumentarna u prikazima pejzaža koji su danas uvelike izmijenjeni, nego slikarska. U prikazu bitaka nalazimo i istorijsku vrijednost njegovih slika. Svjesno je tražio motive u kojima će ti efekti doći do izražaja. Prema tim predlošcima stvarao je velike slike za naručioce diljem svijeta. U njegovom se slikarstvu iskazuje bliskost s akademskim realizmom.

*Fantazija Johana Seitsa nije prelazila granice onoga što se nudilo. Ali zato je tu ponudu promicao i iscrpljivao do najtananih nijansi i ćuhova. Možda su brodovi i krajolici bili predtekst, ali je svjetlost, divna svjetlost svijeta, bila stvaran sadržaj. I onda kad je vabila najmodrije iz vedrog modrog, i onda kad je bilježila maglice i srebrna sivila sjevernijih strana i hladnijih dana. Finoća Seitsovih akvarela danas se gleda i vrednuje novim očima. Možda očima koje, ne samo na dokumentarnom planu, ustanovljuju da smo nešto svjetlosti izgubili. . . , napisala je istoričarka umjetnosti **Željka Čorak** u tekstu predgovora retrospektivne izložbe Seitsovog slikarstva, koja je održana u Dubrovniku 21. decembra 2004. g.*

Stari spisi: Statistika prćanjskih brodova godine 1844

Vrst broda	Ime broda	Ime i prezime zapovjednika	Nosivost (tona)	Komu pripada
(austrijska zastava)				
Brigantin	Benfatto	Vicko Bellavita	230	zapovjedniku
Škuner	Valoroso	Gaspar Andrić	100	/
Nav	Argeentina	Bozo Matković	800	/
Brigantin	Tirolese	Mato Lazzari	220	obitelj Lazzari
Škuner brik	Katarina I	Frano Lazzari	135	- Gjurović
Bark	Fenice	Josip Visin	300	zapovjedniku
Brigantin	Corier Trlest	Iva Visin 270		/
Nav	Reg. Vittoria	Ilija Florio	380	/
Bark	Dom	Stanislav Florio	385	/
Brigantin	Irene	Aleksandar Florio	270	obitelj Florio
/	Sassone	Blat Verona	210	zapovjedniku
/	Prospero	Petar Verona	195	/
/	Tempo	Josip Verona	350	/
/	Cesare	Stanislav Verona	230	/
/	Slavo	Luidji Verona	275	/
Nav	Maria Antonietta	Blaž Verona	800	/
Bark	Giovanna	Matia Luka Verona	550	obitelji Fatutta
Brigantin	Slavomir	Pavao Verona	360	zapovjedniku
(ruska zastava)				
Škuner	Ema	Anton Verona	210	obitelj Verona
Brigantin	Vulcano	Petar Gjurović	215	zapovjedniku
Nav.	Amalia	Anton Gjurović	650	obitelji Visin
Brigantin	Enrico	Pasko Gjurović	210	zapovjedniku
/	Caval marino	Anton Gjurović	225	/
/	Tesoro	Niko Gjurović	285	/
Škuner	Beppina	Mato Gjurović	130	obitelji Gjurović
Brigantin	Stella	Diana Benjamin Nikolić	285	zapovjedniku
/	Agata	Andrija Maras	160	/
/	Egeo	Risotto Augustin Maras	265	/
/	S. Andrea	Pavao Maras	200	/
/	Korist	Filip Tomić	300	/
/	Uorno Grazziato	Luka Grando	360	obitelji Tomić
(austrijska zastava)				
Škuner	Dispaccio	Anton Sbutega	210	zapovjedniku
Brigantin	Arta	Mojsije Sbutega	200	/
/	Rissoluto	Lovro Sbutega	250	/
/	Pirro	Ferdinand Sbutega	300	/
/	Miroslav	Josip Skaljarin	305	Maras i Luković
/	Atalanta	Anton Luković	112	zapovjedniku
Škuner	Perla	Miho Luković	120	/
Brigantin	Orlene	Gjuro Luković	210	/
/	Galileo	Marko Milin	450	/
/	Matilde	Frano Palino	275	/
/	Maria Carolina	Andrija Verona	250	obitelji Verona
(austrijska zastava)				
		Mali brodovi obalne plovidbe		
Trabakula	Umile	Niko Gjuratović	/	obitelj Sbutega
/	Vatore	Marko Nikolić	/	zapovjedniku
/	/	Adam Matković	/	obitelj Milin
/	/	Josip Luković	/	zapovjedniku
/	/	Marko Miletić	/	/
/	/	Marko Miljević	/	/
/	/	Bolo Miletić	/	/
/	/	Tomo Miletić	/	/
/	/	Špiro Gjuratović	/	/

(nastavk na strani 6)

Stari spisi: Statistika prčanjskih brodova godine 1844

Brigantin II Vulcano (1817-1824), suvlasnika i zapovjednika kap. Petra Gjurovića. Akvarel se čuva u župnoj crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije na Prčanju.

Propadanje pomorstva i ekonomski nazadak u Boki počele su sa Napoleonovim ratovima. Brodovi, ako nijesu bili u ratu zaplijenjeni ili od gusara opljačkani, trunuli su pred obalama na očigled vlasnika. To je bila prava privredna katastrofa. Ali lijepo se veli: plamen, kada dogorijeva, katkada jače bukne. Polovicom XIX vijeka Bokelji pokušale da opet pridignu svoju trgovačku mornaricu. Prikupiše svoje, dugotrajnom krizom iscrpljene snage, te neumornim radom za čudo uspiju koliko se najviše moglo u ovim teškim prilikama. Ova statistika iz godine

1844. jasno govori što se sve može postići čvrstom voljom i ustrajnim, složenim radom. Uz statistike bokeljskih brodova pod konac XVIII vijeka, koje je objelodanio g. **Petar Šerović** u *Jadranskoj straži*, i početka XIX vijeka, koje je priopćio **Don Anton Milošević**, ova statistika sačinjava lijep prilog za historiju našeg brodarstva. Statistike bokeljskih brodova iz starijeg vremena vrlo su rijetke, stoga je dragocjen svaki podatak u ovom našem predmetu. Sa nacionalnog gledišta treba u navedenom popisu podvući dvije stvari. Naime javljaju se narodna imena brodova (*Katarina I, Dom, Slavo, Slavomir, Korist, Miroslav*). Što se tiče bokeljskih brodova treba istaknuti, da do konca XVIII vijeka preovladavaju imena svetitelja. Početkom XIX vijeka dolaze imena iz mitologije i historije. A polovicom XIX vijeka nailazimo na naša narodna imena, uporedo sa buđenjem slavenske svijesti. Druga je važna stvar što iz ove statistike vidimo, da trinaest prčanjških brodova plovi pod zastavom bratskog ruskog naroda.

Tekst don Nika Lukovića (*Glas Boke*)

TRADICIJA

2013 Zimski karnevali KOTORSKE PUČKE SVEČANOSTI

Vogodišnje tradicionalne kotorske karnevalske fešte počele su 15. februara svečanim otvaranjem u velikoj sali Kulturnog centra **Nikola Đurković**. Na skupu je za novog kapa kotorskog Karnevala proglašen **mr Jovan Martinović**, a za kraljicu Karnevala za 2013. - **Dolores Bonić Fabian Gashler**. **Luka Knezović** bivši kapo i prošlogodišnja kraljica **Ljiljana Gojković** dobili su plakete-zahvalnice koje im je uručio **Mirza Krečić**, direktor TO Kotor.

Održan je i specijalni šaljivi performans, pod nazivom **TV Žbatula**, kojeg je uradila Dolores Fabian.

Žbatula je televizija koju Kotor nema, i u toj televiziji je predstavljeno sve ono što je važno za grad, počev od kužine, preko novca koji smo nazvali "meleonaš", zatim aktuelni problemi poput žičare, mosta na Verigama... - kazala je Fabian.

TV *Žbatulu* su realizovali: **Mitar Jovanović, Miloš Strugar, Darija Majić, Zdravko Marković, Boris Radović, Tanja Dončić, Jovica Martinović i Dolores Fabian**, kao i Katorska mularija: **Katja i Matyas Fabian, Kristina Radulović i Vasilije Čolan** i mažoretke **Fešta**.

Programom fešti prvo je u Domu slobode na Prčanj u subotu 16. februara održan dječji maskenbal kao uvod u prčanjške karnevalske svečanosti. Svako dijete, učesnik maskenbala

Učesnici svečanog otvaranja tradicionalne kotorske zimске karnevalske fešte u sali Kulturnog centra **Nikola Đurković**

dobilo je čokoladu, a podijeljene su i nagrade. Prvo mjesto pripalo je **Indijancima**, drugo **Bumbarima**, a treće su osvojili **Štrumfovi**. Organizator NVO **Bope** i tamošnja Mjesna zajednica odlučili su da utješne nagrade ovog puta dobiju Zvezdani ratnici, Sulejman i Havajke. Uz dječje pjesme zabavljalo se šezdesetak maskiranih mališana.

TRADICIJA

Odlaganje

U nedjelju 17. februara sa početkom takođe u 14 sati priređen je dječiji maskenbal u sali Osnovne škole **Njegoš**.

U okviru svečanosti 21. februara uveče u šoping centru **Kame-lija** održana je revija karnevalske i scenske šminke i frizura pod

Programom održavanja karnevala bilo je predviđeno da se tradicionalna karnevalska povorka održi u nedjelju 24. februara od 14 sati. Zbog lošeg vremena tog dana završnica zimskog karneval, kao i prošle godine, odložena je za nedjelju 3. mart.

Gost večeri bio je i predsjednik SO Ko-tor **Nikola Bukilica**.

Na maskenbalu koji je održan u sali kotorske Gimnazije i Srednje pomorske škole 22. februara pobjednik je bila grupna maska **Pirati**. Pobjednička maska imala je oko 120 članova maturanata.

Na fotografijama: Nova i stara kraljica Karnevala - Dolores Bonić Fabian Gashler (desno) i Ljiljana Gojković (lijevo); Novi i stari kapo karnevala - mr Jovan Martinović (lijevo) i Luka Knezović (desno); Scena iz performansa TV **Žbata**; Nastup razigranih mažoretki.

nazivom **Štuk i pitura, che bella figura**. Svoje modele predstavili su frizerski i kozmetički saloni iz Kotora: **Gardenia, Miloš, Isidora, Jelena i Make up by daly**.

Na manifestaciji **Papalada ala maka** koja je održana 21. februara u Kulturnom centru Nikola Đurković, uobičajeno, prezentovani su specijaliteti primorske kuhinje. Ugođaj je zaokružilo koncert klapa iz Kotora i Hrvatske. Brojni posjetioци su se nakon mediteranskih nota preselili u foaje Kulturnog centra gdje su vrijedne članice NVO **Šjore od mota** prema jelovniku autorke knjige **Bokeška kuhina**, Vlaste Mandić, pripremale jela iz Boke. **Papalada** je ove godine mirisala isključivo na izvorna jela, kao što su: njoke, razni sirevi, slana riba, tripe, crni rižot...

U okviru karnevalskih svečanosti 22. februara u sali Mjesne zajednice Škaljari održan je program pod nazivom **Škaljarsko veče**. Učestvovali su: folklorni ansambli KUD **Nikola Đurković**, mažoretke **Fešta**, klapa **Bokeški mornari** i **Stari kapetan** iz Herceg Novog. Posjetioци su uživali i u bogatoj trpezi, a za ovu priliku pripremljeno je oko 180 kilograma tripa. Program u organizaciji Mjesne zajednice Škaljari vodio je **Branislav Knezović**.

U Domu slobode na Prčanju 23. februara održana je tradicionalna **Pašticada** jedinstvena manifestacija na ovim prostorima koja se proslavlja već šesdesetak godina. Uz paštu, vino i bogat kulturno-zabavni program, do ranih jutarnjih sati, zabavljalo se skoro dvije stotine Prčanjana i domaćina iz bliže okoline. Ovom prilikom, pročitano je suđenje ovogodišnjem krivcu za sve nedaće, posebno komunalne, **Kagarelu Rupenkoviću Portamerdi**, zvanom **Funjo**, koji istog dana nije uspio biti spaljen na tamošnjem mulu, zbog kiše. Testament prčanjskog krnevala i ovog puta je u šaljivom tonu dotakao veliki broj mještana i zasmijao ih do suza.

Veliki kotorski maskenbal, u organizaciji NVO **Fešta**, održan je u subotu 23. februara u 20:30 u hotelu **Splendid** u Bečićima. U programu će učestvovati muzički sastavi **Tri kvarta** i **Montenegrosingersi**.

Organizator ovogodišnje kotorske karnevalske fešte je kotorski Kulturni centar **Nikola Đurković**, a suorganizator Turistička organizacija Kotor. Pokrovitelj je Opština Kotor.

Pomorske inicijative

PRIPREME ZA IZRADU CRNOGORSKOG PELJARA -

U tivatskom jaht klubu Porto Montenegro 23. februara je predstavljen projekat izrade i štampe

Peljara crnogorske obale Jadranskog mora, osnovnog navigacijskog sredstva kojim se pomorac služi u pripremi i za vrijeme plovidbe. U peljar će biti inkorporirani podaci dobijeni proteklih nekoliko godina tokom kojih je u Crnoj Gori napravljeno čak 8 novih premjera i karti-planova gotovo svih luka, marina i pristaništa na primorju.

Peljar je svojevrsni detaljni vodič za plovidbu određenim akvatorijem sa svim neophodnim navigacijskim, okeanografskim, hidrografskim, meteorološkim, geografskim i pravnim podacima shodno međunarodnoj SOLAS konvenciji o bezbjednosti ljudskih života na moru. Kao veoma značajan dokument i za našu državu peljar će biti urađen moderno, po uzoru na slovenački, i biće štampan u tiražu od 500 do 1.000 primjeraka na crnogorskom i engleskom jeziku. Imaće od 150 do 200 stranica. Troškovi izdavanja iznosiće oko 30.000 eura. Njegovo objavljivanje očekuje se na ljeto, a predviđeno je da bude u upotrebi narednih 15 godina.

Strane publikacije koje se odnose na crnogorsku obalu, prije svih engleske i hrvatske, su neažurne (bazirane na starim hidrografskim premjerima iz doba SFRJ), te stoga nisu tačne. Crna Gora mora da pristupi izradi svog peljara i zato što je svaka država potpisnica navedene konvencije dužna da pripremi i objavi peljar za svoj akvatorij. Način na koji ta publikacija treba da

izgleda i što sve sadrži, detaljno propisuju tehničke rezolucije Međunarodne hidrografske organizacije IHO.

Projekat je u jaht klubu detaljnije predstavio **Dušan Slavnić**, stručni konsultant u sektoru za Hidrografiju. O dokumentu su govorili i **Luka Mitrović**, direktor Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, **Radomir Kandić**, pomoćnik direktora Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, **Vasilije Kusovac**, direktor Luke Kotor, **Snežana Đurković** iz Ministarstva saobraćaja i pomorstva, **Dragan Šćekić** iz Luke Bar, te **Nikola Banović**, menadžer Porto Montenegro.

Pomorstvo

Rječnik

SOLAS KONVENCIJA je skraćeni naziv **Međunarodne konvencije o zaštiti ljudskih života na moru** (eng. *The International Convention for the Safety of Life at Sea*). Kao što njeno ime kaže, to je međunarodni sporazum o pomorskoj bezbjednosti. U svojim uzastopnim oblicima SOLAS Konvencija se generalno smatra najvažnijim od svih međunarodnih ugovora koje se odnose na bezbjednost trgovačkih brodova.

Aktuelna verzija Konvencije primjenjuje se od 1974. g. Njena prva verzija usvojena je 1914. g. kao bezbjednosni odgovor na potapanja putničkog broda **Titanik**. Tada je prvi put propisan broj čamce za spasavanje na brodovima i druga hitna oprema, uključujući i bezbjednosne procedure, kao i stalnu radio vezu. Naredne verzije Konvencije usvojene su 1929, 1948, 1960. i 1974. g. Povremenim izmjenama potpisnici su htjeli da Konvenciju održe ažurnom.

Tartana La Sacra Famiglia iz 1780-88 porodice **Dobrotević** iz Dobrote; Originalni akvarel se nalazi u Hrvatskom pomorskom muzeju u Splitu. Originalnu sliku je naslikao italijanski slikar **Scotti** u prvoj polovini XIX vijeka